

לחלוק את העולם עם כולם היחס לבעלי חיים

גן ברוש, מ.א. ברנר
מנהלת הגן: ענת לשם רז
שם הסייעת-טיראנה בן לולו
שם המפקחת – גבי קזז
כנס שנתי מרכז דע-גן, תשע"ג

גן ברוש הוא ...

- במושב בית אלעזרי אי שם ליד תל-נוף
- מונה 25 ילדים בגילאי טרום חובה-חובה
- גן ירוק -אנחנו אוהבים טבע ובעלי חיים
- מטיילים כחלק מאורח החיים בגן

בעלי חיים בגן ? למה ?

נושא בחירה
בתוכנית
לקראת גן ירוק
מתמיד

פיתוח אחריות,
עמדות חיוביות
כלפי בעלי חיים

הזדמנות לרכישת
מיומנויות בתחום
החקר ובתחום
הטיפול וההגנה
על החי.

חוויה של
חקירה, לימוד,
הנאה

מטרות המיזם

- הכרת בעלי חיים שונים - מאפיינים, אורח חיים
- הכרת זכויות בעלי החיים - חוק צער בעלי חיים
- התנסות בגידול וטיפול בבעלי חיים בגן ובבית
- חיזוק הבנת החשיבות של הגנה על בעלי חיים בקרב קהילת הגן (צוות, הורים, ילדים)

מושגים מרכזיים מתוכנית הלימודים במדע וטכנולוגיה

- הכרות עם מאפיינים של בעלי חיים
- הבנת הקשר בין תכונות המבנה וההתנהגות של בעלי חיים לבין סביבתם
- הכרות עם צרכי הקיום של בעלי החיים
- הבנת יחסי הגומלין בין היצורים החיים (בעלי חיים- בעלי חיים, בעלי חיים- בני אדם, בעלי חיים – צמחיה)

המיזם נחלק לשלושה חלקים :

- **התנסות בגידול בעלי חיים בגן**, תוך כדי חקר ולמידה על בעל החיים אותו אנו מגדלים. חיפוש מקורות מידע, הכנת סביבה מתאימה לגידולו
- **בכל שבוע אחד הילדים מציג את חיית המחמד שלו (אם אין לילד אפשר גם של שכנים, דודים, סבים וכ"ו)**
- **בחלק זה אנו לומדים יחד על היחס לבעלי חיים. הכרנו את חמשת הזכויות של בעלי החיים והן תלויות אצלנו בגן מאוירות בידי הילדים**

התנסות בגידול בעלי חיים

- אוגרת סיבירית
- תוכונים
- שממית מנומרת
- דגי זהב

אנחנו מכירים את המושגים החשובים בגידול בעלי חיים

מגע -
האם זה
נעים
לאוגרת?

מרחב מחייה -
לאיזה גודל של
כלוב זקוקה
האוגרת?

טמפרטורה ותאורה:
באיזו טמפרטורה
המים של הדגים?
האם הם זקוקים
לתאורה?

מזון מתאים – מה
אוכלים התוכונים?
מתי להאכיל
אותם?

בית גידול מתאים –
אווירה של מדבר
לשממית המנומרת

תעודת זהות

שם: שממית מנומרת

מחלקה: זוחלים

תזונה: אוכל חרקים

התנהגות מיוחדת:

חיה מדברית הפעילה
בשעות הלילה

תהליך פרידה מהאוגרת האהובה שנפטרה

מציירים וכותבים מכתבי פרידה

במזל טוב ובסימן טוב - המלטה של גורים

אורחים לרגע בגן ואנחנו חוקרים אותם ולומדים על אורח חייהם

- חלזון הגינה
- ראשנים
- קרפדה
- זנב סנונית

חלזון השדה בגן

הבאנו אותם לגן , הכנו בית גידול
וחקרנו את אורח החיים שלהם

מצאנו חלזונות בגינה

חיית המחמד שלי

הילד מציג את חיית המחמד שלו:

- יחד עם ההורים הוא מחפש מידע ומכין פלקט שמספר על חיית המחמד שלו
- ביום שישי לאחר שהילדים כבר מכירים את החיה ומחכים לה, היא באה לגן
- הלמידה מתוך הפרויקט היא מדהימה- למדנו על:
  - ✓ סוגים של כלבים וארצות המוצא שלהם
  - ✓ תהליך ביות בעלי חיים
- ילדים שנרתעו מבעלי חיים מסוימים התנסו במגע וביצירת קשר של ליטוף והחוויות היו מדהימות

ובגן שלנו התארחו...

כלבים מגזעים שונים

איתם הכרנו ארצות רחוקות
ושלל גזעים

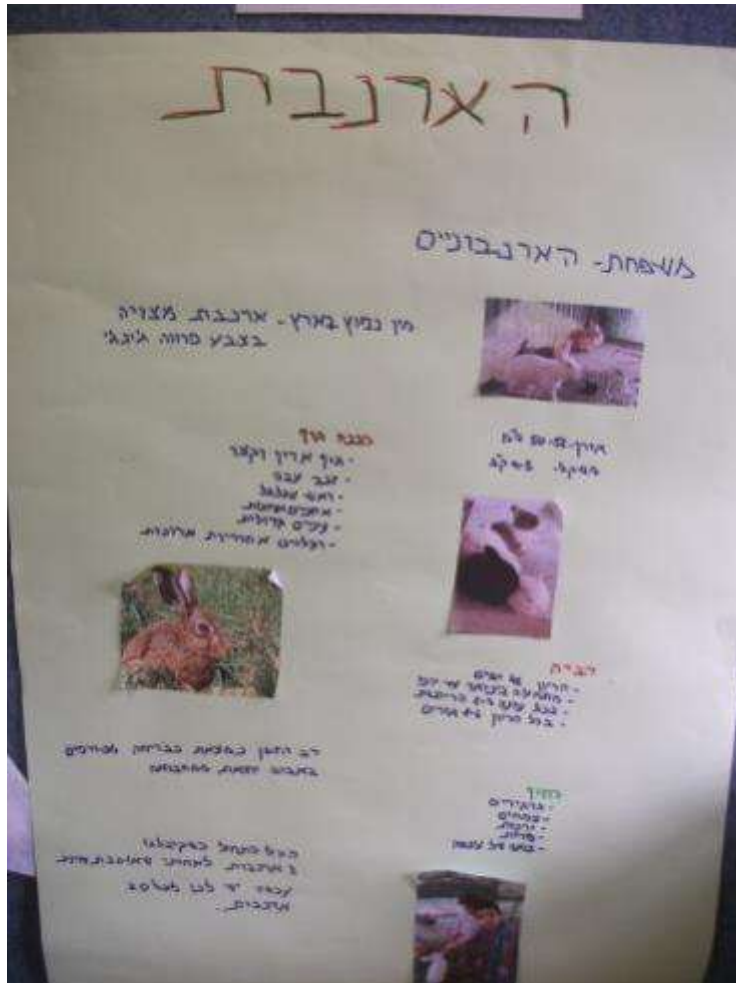

חתולים - דרכם למדנו על ביות ועל גידול גורים

ארנבות-איתן למדנו

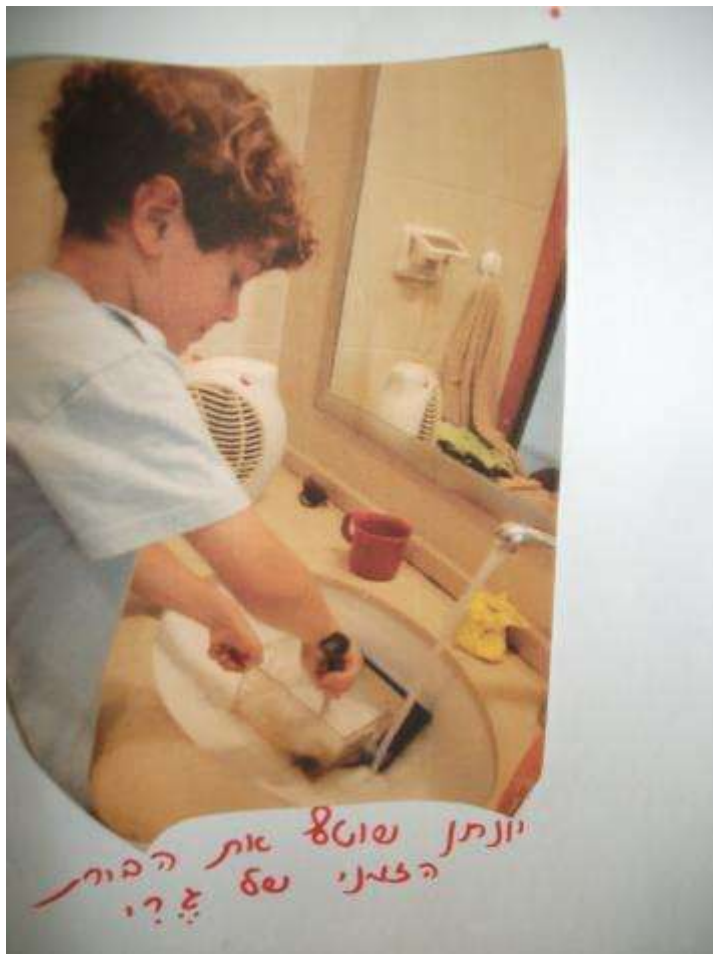
על התאמה בין מבנה הגוף לבין תפקודו

דגים מסוגים שונים - גם ההורים חלק מהפרויקט

ויש מי שמגדל חילזון מחמד...

ואפילו סוס!

הילדים התנסו במגע עם בעלי חיים שונים גם בתיווך של מבוגר

השנה בעקבות הנושא פתחנו מרפאה וטרינרית בגן

שאלות ששאלנו את ורוניקה, אימא של שרון, שלומדת להיות וטרינרית:

- מה זה וטרינר?
- איפה את עובדת?
- למה את מטפלת רק בחיות ולא בילדים?
- מתי את מטפלת בחיות?
- לאן את לוקחת את החיות הפצועות?
- למה בחרת את העבודה הזאת?
- מה עושים לכלב פצוע?
- מתי לוקחים את החיות למרפאת החיות?
- איפה גרים האריות?
- מה עושים לפיל חולה?

מטפלים בחיות במרפאה שלנו

דוקטור, לזברה שלי יש נזלת....

היחס לבעלי חיים

- זכויות בעלי חיים
- הגנה על בעלי חיים
- מגוון בעלי חיים – מינים נכחדים
- בעלי החיים בארצנו
- אימוץ חיית מחמד (עדיף על קנייה)
- " ואהבת לרעך כמוך " גם לבעלי החיים

מסר חינוכי לטווח ארוך - לבעלי החיים כמו
לבני האדם יש זכויות

All animals have rights!

זכויות בעלי החיים

***דאגו לי לסביבה מוגנת
ונקייה המתאימה לצרכי
*זכותי לא להיות צמאה או
רעבה
*זכותי לא לסבול מכאב
מפציעה או ממחלה
*זכותי להתנהג בצורה טבעית
*זכותי לא להרגיש פחד או
מצוקה**

זכותי לחיות בנוחיות

זכותי להתנהג בצורה טבעית

זכותי לא לסבול מכאב, מפציעה או ממחלה

מתוך מצגת של אנונימוס

רמז...

כיצד ניתן לדעת מה מרגישים
תינוק שעוד לא למד לדבר?
או בעל-חיים?

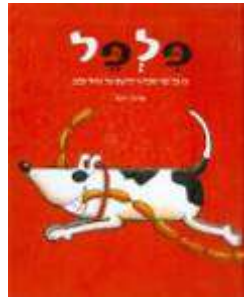
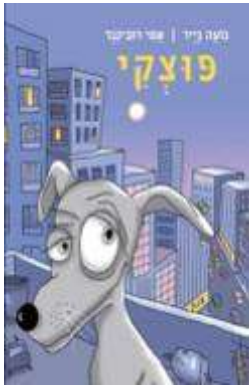

מתבוננים בהתנהגות שלהם:
בשפת הגוף,
בהבעות הפנים,
בקולות שהם משמיעים,
וכדומה

ספרי ילדים שעוסקים בנושא

- קישתא, חנה גולדברג
- פרעושע, הלן סטפנס
- פוצקי, נעה גייר אמי רובינגר
- פלפל, או מה שכדאי לדעת על גידול כלבים, קרולין הינס
- אני רוצה פיל, ליאת יוסף
- מבוקשת חיית המחמד המושלמת, פיונה רוברטסון
- איך לרפא כנף שבורה, בוב גרהם

הו, כמה שרציתי כלב – יונתן גפן

הו כמה שרציתי כלב!
(אפילו כלב מסכן וקטן)
אפילו כזה שאוכל רק עשב,
העיקר שינבח ויהיה נאמן.

הו כמה שרציתי כלב!
(אפילו טיפש ושעיר ונמוך)
תמיד כשביקשתי אימא אמרה לי:
"כלב עושה רק לכלוך."

הו כמה שרציתי כלב!
(כמובן שהכי- כלב זאב)
גם בולדוג הייתי לוקח תכף,
אפילו מפודל הייתי מתלהב.

הו כמה שרציתי כלב!
(רק כלב ביקשתי כל הזמן)
בכל ערב התפללתי לכלב,
ואבא הביא לי חתול קטן.

או אפילו אוגר....
כמה רוך בתמונה אחת

ערב אחד חזר אבא מהעבודה

עם קופסה של נעליים

ובתוך הקופסה

הזפדה

תם ולא נשלם

- אני מאמינה בחינוך לטווח ארוך ואני בטוחה שהילדים בגני למדו השנה שהפתגם "ואהבת לרעך כמוך" מתאים גם לבעלי החיים שהפכו לחלק ממשפחת הגן שלנו
- הילדים למדו על בעלי חיים שונים
- כל ילדי הגן שותפים פעילים בגידול בעלי החיים בגן ובהכרות עם חיות המחמד שלהם
- הפעילות הייתה חווייתית ומשמעותית לילדים
- ההורים והצוות היו שותפים מלאים בפעילות, חקרו, הכינו והתענינו
- הלמידה הייתה משותפת, למידת עמיתים
- כל ילד קיבל במה והיה גאה בחיית המחמד שלו
- הילדים התחברו אל הנושא ממקום רגשי

חשוב ללמד את תלמידי ישראל חמלה לבעלי-חיים, שתביא גם
ליותר חמלה כלפי בני-אדם", יוסי שריד (בתקופת כהונתו כשר החינוך)

תודות :

- לילדי גן ברוש והוריהם שאוהבים בעלי חיים בכל ליבם
- לטירנה בן לולו הסייעת המדהימה שמגשימה יחד איתי חלומות
- למפקחת גבי קזז שמאפשרת להמריא למחוזות חדשים
- לאוגרים, דגים, תוכונים, כלבים, חתולים, ארנבים וסוס
שהפכו לחלק מתוכנית הלימודים בגן ....
- לצוות דע-גן שתומך ומכוון